

11.05.2021 D/1102/04.08.01/2020

Eduskunta

Valtion tilinpäätöksen tilintarkastuskertomus vuodelta 2020

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa tämän tilintarkastuskertomuksen valtion tilinpäätöksen tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2020. Tarkastuksen ovat suorittaneet johtava tilintarkastaja Aila Aalto-Setälä, tilintarkastusassistentti Anu Rinkinen ja johtava tilintarkastaja Anna-Marja Kari. Tarkastusta on valvonut apulaisjohtaja, JHT Väinö Viherkoski.

Tarkastus on suoritettu tarkastusviraston tilintarkastusohjeen mukaisesti, ja se on kohdistunut valtion talousarviosta annetun lain 17 a §:n tarkoittamaan valtion tilinpäätökseen sekä lain 18 §:ssä tarkoitettujen oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarpeellisiin liitetietoihin, siltä osin kuin ne koskevat valtion talousarviotaloutta. Tarkastukseen on sisällytetty talousarvion toteutumalaskelma, tuotto- ja kululaskelma, tase, rahoituslaskelma ja liitetiedot sekä tilinpäätöstietojen perustana oleva valtion keskuskirjanpito. Tarkastusta on kohdennettu myös niihin menettelyihin, joilla turvataan tietojen muuttumattomuus ja oikeellisuus keskuskirjanpidossa ja valtion tilinpäätöksen valmistelussa.

Budjetointimenettelyt

Momentilta 31.10.20 (Perusväylänpito, smr 3 v) on valtion talousarviosta annetun lain 7 §:n 3 momentin vastaisesti rahoitettu urakoita, joiden kesto ylittää siirtomäärärahakauden ja joille ei ole budjetoitu valtion talousarviosta annetun lain 10 §:ssä säädettyä valtuutta. Väyläviraston tulee selkeyttää hankkeiden budjetointia siten, että monivuotiset, siirtomäärärahakauden ylittävät väylähankkeet budjetoidaan ja seurataan talousarviolain 10 §:ssä säädettyssä valtuusmenettelyssä.

Tilinpäätös

Valtion tilinpäätöslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa sekä niiden perustana olevaa kirjanpitoa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, onko valtion tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot laadittu olennaisilta osin oikein.

Momenteille 29.40.51 (Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat, arviomääräraha) ja 29.40.54 (Strateginen tutkimusmääräraha, arviomääräraha) on talousarvion vastaisesti tuloutettu aikaisempaan vuoteen kohdistuvia menojen palautuksia yhteensä 79 541 euroa.

Vakinaisten virkamiesten palkkojen maksamiseen on käytetty talousarvion vastaisesti määrärahaa momenteilta 23.01.24 (Suomen EU-puheenjohtajuus, siirtomääräraha 2 v vuoden 2019 talousarviossa) ja 24.10.22 (Rauhanvälitys, kiinteä määräraha) yhteensä 84 392 euroa, momentilta 28.70.22 (Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki, siirtomääräraha 3 v vuoden 2018 talousarviossa) 75 434 euroa, momenteilta 29.40.20 (Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot, siirtomääräraha 3 v) ja 29.80.52 (Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen, arviomääräraha) yhteensä 166 105 euroa sekä momentilta 32.01.21 (Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha, siirtomääräraha 3 v vuoden 2018 talousarviossa) 29 780 euroa.

Momentilta 27.10.01 (Puolustusvoimien toimintamenot, siirtomääräraha 2 v) on talousarvion vastaisesti maksettu puolustusmateriaalin hankkimiseen liittyvä maksu 1,0 miljoonaa euroa.

Momentille 32.20.40 (Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen, arviomääräraha) kuuluvia menoja (2,67 miljoonaa euroa) on talousarvion vastaisesti kirjattu momentille 32.20.43 (Cleantech- ja biotalousratkaisujen sekä innovaatioiden kaupallistamisen tukeminen, siirtomääräraha 3 v vuoden 2018 talousarviossa).

Momentilta 24.10.22 (Rauhanvälitys, kiinteä määräraha) on talousarvion ja valtion talousarviosta annettun asetuksen 5 a §:n vastaisesti kohdennettu vuodelle 2021 kuuluvia menoja vuoden 2020 menoksi (63 937 euroa). Menettelyllä on valtion talousarviosta annetun lain 7 §:n vastaisesti pidennetty kiinteän määrärahan käyttöaikaa.

Momentin 25.10.50 (Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset, arviomääräraha) vuodelle 2020 kuuluvia menoja (0,3 miljoonaa euroa) on kohdennettu talousarvion ja valtion talousarviosta annetun asetuksen 5 a §:n vastaisesti vuoden 2021 menoksi. Mikäli menot olisi kohdennettu oikein, olisi vuoden 2020 arviomääräraha ylittynyt 0,14 miljoonalla eurolla.

Momentin 26.10.01 (Poliisitoimen toimintamenot, siirtomääräraha 2 v) määrärahaa on käytetty talousarvion vastaisesti talousarviotilille 26.01.50.3 (Todistajansuojeluohjelma, siirtomääräraha 2 v) kuuluvien menojen maksamiseen. Mikäli menot olisi kirjattu talousarvion mukaisesti, olisi momentin 26.01.50 (Eräät avustukset, siirtomääräraha 2 v) määräraha ylittynyt 11 455 eurolla. Valtion talousarviosta annetun lain 7 §:n mukaan siirtomäärärahaa ei saa ylittää.

Kirjanpidon ja valtuus seurannan tarkastuksessa on tullut esiin talousarviokirjanpidon perusteettomiin korjauksiin ja valtuuden käytön aiheettomaan vähentämiseen liittyviä menettelyitä, joiden osalta Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin tulee ryhtyä toimenpiteisiin.

Keskuskirjanpidon keskitetyn valtuus seurannan mukaan käytettävissä olevien valtuuksien määrä kasvoi vuonna 2020 yhteensä 14,7 miljardia euroa, josta suurin osuus kohdistui korkotukilainavaltuuksiin ja niistä 11 miljardia euroa lakiin perustuvaan Korko- ja muu tuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille -valtuudelle.

Valtiokonttorille valtion tilinpäätöksen laadintaa varten toimitettuja, valtuuksia koskevia tietoja voidaan kokonaisuutena pitää oikeina ja riittävinä. Valtion tilinpäätöksen valtuuksia koskevat tiedot vastaavat keskitetyn valtuus seurannan tietoja.

Valtion talousarvion toteutumalaskelma on laadittu säännösten mukaisesti.

Valtion tuotto- ja kululaskelma ja tase on laadittu säännösten mukaisesti.

Valtion tilinpäätöksen liitetiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla.

Valtion keskuskirjanpito on järjestetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti.

Sisäinen valvonta

Valtion tilinpäätökseen kohdistuvaa sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalyyseissä ja tarkastettu valtion keskuskirjanpidon, valtion tilinpäätöksen sekä valtion virastojen ja laitosten tilinpäätösten tarkastuksen yhteydessä. Lisäksi sisäistä valvontaa on arvioitu taloushallinnon keskitettyjä prosesseja koskevan sisäisen valvonnan tarkastuksessa.

Valtion talousarviosta annetun lain 12 b §:n tarkoittamien eräiden taloushallintotehtävien sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalyysin yhteydessä ja tarkastettu palvelutuotannon prosessien tarkastusten yhteydessä. Palvelukeskuksen asiakaspalveluprosessien sisäisessä valvonnassa on todettu puutteita, joiden johdosta palvelukeskuksen on syytä ryhtyä toimenpiteisiin.

Kirjanpidon tarkastuksessa on tullut esiin puutteita valtionavustuksiin liittyvien tositteiden arkistoinnissa, jonka osalta KEHA-keskuksen tulee ryhtyä toimenpiteisiin sekä virheitä menojen varainhoitovuodelle kohdentamisessa momentilla 25.10.50 (Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset, arviomääräraha), jonka johdosta Tuomioistuinlaitoksen tulee ryhtyä toimenpiteisiin.

Tilinpäätöksen tarkastuksessa on tullut esiin virheellinen kirjausmenettely Kevalle maksettavien valtion eläkkeiden ennakonpidätyksen ennakkomaksujen kirjaamisessa joulukuun ja tammikuun välillä, jonka osalta valtionvarainministeriön tulee ryhtyä toimenpiteisiin.

Valtion tilinpäätöksen tarkastuksen yhteydessä syntyneen käsityksen mukaan valtion tilinpäätöksen pohjana olevat keskuskirjanpidon tiedot eivät sisällä olennaisia virheitä.

Tarkastusviraston tilinpäätöskannanotto

Valtion tilinpäätös vuodelta 2020 on laadittu voimassa olevien säännösten mukaisesti.

Matti Okko
Pääjohtajan sijainen, johtaja

Aila Aalto-Setälä
Johtava tilintarkastaja